

VALÈNCIA NOVA

EL VALENCIANISME EN LA SOCIETAT CONTEMPORÀNIA

Café Ideal o Ideal Room. Històric café de València, en el carrer de la Pau, número 9, cantó amb el carrer de les Comèdies.

Terrasses de bars i cafés de la plaça de la Mare de Déu de València.

Falla Salvador-Libertat (1915). Crítica a la pujada del preu del pa i altres aliments bàsics.

En el vitalisme o les greus crisis de la vida social, s'estengué la cultura del valencianisme: conservador, liberal, republicà, revolucionari, impregnant les polèmiques religioses o laiques, empresarials o obreres, manifestades en els casinos i els ateneus, els cafés i els comerços, els centres obrers o els cercles cívics. Les tertúlies dels literats tenien locals històrics: el Cercle de Belles Arts, i establiments com el Café el Siglo, el Lyon d'Or, i en la postguerra, en domicilis com el de Miquel Adlert, les llibreries d'Almela i Vives o Dávila, i bars com Sorolla, Barrachina o Casa Pedro...

Amb localisme i universalisme. Amb efusió sentimental i racionalisme intel·lectual. Amb lleialtat tradicional i voluntat progressista. Tals foren els signes de la festa i l'enginy popular del carrer, al llarg del cicle anual: sant Antoni, les romeries primaverals, les Falles, les Fogueres, el Corpus, els Moros i Cristians, les Festes d'Agost... I es feren protagonistes al si de les bandes de música o els grups teatrals, els cinemes o els camps d'esports, les processons religioses o cíviques, els mitings o els aplecs reivindicatius.

Faustí Barberà: *De regionalisme i valentinitat*, 1910. Conferència pronunciada en l'obertura de curs de Lo Rat Penat el 1902.

Gaetà Huguet Breva: *Orientacions valencianes*, 1915, amb el subtítol "Dedicat a la joventut". Com altres textos valencianistes, publicat en la premsa de Castelló de la Plana.

Eduard Martínez Ferrando: *Sintesi de criteri valencianista*, 1918. Vinculat a la *Declaració valencianista* del mateix any.

Ignasi Villalonga: *Substantivitat del valencianisme*, 1919. Discurs pronunciat el 3 de desembre de 1918, en la Diputació Provincial de València.

Josep M. Bayarri: *El perill català*, 1931. L'autor remarca al poble valencià la puixança del poble de Catalunya, i la necessitat de la consciència valencianista.

Joaquim Reig: *Concepte doctrinal del valencianisme*, 1932. Discurs d'inauguració del 1932, del Centre de Cultura Valenciana.

Felip Mateu i Llopis: *El País Valencià*, 1933. Primera caracterització històrica de la societat valenciana contemporània.

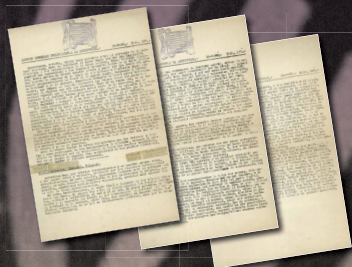
Miquel Duran: *Catalunya té raó*, 1934. Anàlisi de la necessitat de l'autonomia en el marc internacional i hispànic de l'època.

Nicolau Primitiu: *El bilingüisme valencià*, 1936. Els seus criteris polítics, en l'article "Els tres valencianismes" (1931).

Antoni Igual Úbeda: *Històries del País Valencià*, 1938. Obra pedagògica que segueix la de Mateu i Llopis.

El valencianisme polític es va fer sentir en les terres germanes de Catalunya i les Illes Balears, fent passos històrics en la germanor lingüística recuperada durant la Renaixença, i en tota Espanya. A més de condicionar les orientacions majoritàries, guanyà presència en tot el territori: València Nova (1904), Joventut Valencianista (1908), Joventut Nacionalista Republicana (1915), Unió Valencianista Regional (1918), Agrupació Nacionalista Escolar (1919), Joventut Nacionalista Obrera (1921)... Fins a la dècada de la Segona República el 1931 i el 1937: Dreta Regional Valenciana, Unió Valencianista, Agrupació Valencianista Republicana, Acció Nacionalista Valenciana - Acció Valenciana, Agrupació Regionalista Alacantina, Esquerra Republicana del País Valencià, Esquerra Valenciana, Partit Valencianista d'Esquerra, Nova Germania.

Sempre la llengua formà part essencial del valencianisme. El diàleg de tendències ideològiques va unir la llengua a la qualitat científica i humanista, a la creació artística i literària, treballant per la lleialtat històrica del Regne de València, la vitalitat d'una Regió Valenciana autònoma dins l'Espanya contemporània, i un País Valencià modern.

Carles Salvador, Bernat Artola, Enric Navarro, Adolf Pizcueta, Ricard Blasco: *Informe de la delegació del País Valencià en el II Congrés Internacional d'Intel·lectuals per a la Defensa de la Cultura, València (1937)*. En el Congrés participaren personalitats destacades de tot el món; especialment, d'Europa i d'Amèrica Llatina.